

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRP/927/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

253/2013. (IX. 18.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2012. november 24-én előterjesztett **panaszát** a 2013. szeptember 18-án – Dr. Kádár András Kristóf testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést fogantató szerv –Megyei Rendőr-főkapitányság (továbbiakban: MRFK) – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2012. november 24-én elektronikus formanyomtatványon terjesztette elő a panaszát, amelyet 2012. november 28-án aláírásával is megerősített.

I.

A panaszos a beadványában előadta, hogy a 2012. november 23-án az autópálya, Gy. várost elkerülő szakaszán közúti balesetet szenvedett, és az ennek kapcsán fogantató rendőri intézkedést sérelmezi. Mivel egy külföldi rendszámú kamionnal ütközött és anyagi kára is keletkezett, kérte a rendőrség segítségét, ám a kitért rendőröktől nem segítséget kapott, hanem lekezelő magatartást, hiányos felvilágosítást és álláspontja szerint jogtalan bírságot.

II.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) H. S. r. őrnagy 2012. január 4-én kelt jelentésében előadta, hogy a megpanaszolt intézkedést az Autópálya Alosztály állományába tartozó S. F. r. ftzls és G. M. r. ftzls baleseti helyszínelők folytatták le.

A rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható, hogy 2012. november 23-án 5 óra 25 perckor segélykérőn a későbbi panaszos jelentette be a balesetet, majd az ügyelet küldésére 5 óra 45 perckor az Autópálya Alosztály állományába tartozó rendészeti jelleggel ellátott szolgálati gépkocsival, rendszeresített ruházatban (baleseti helyszínelőnek kiadott bűnügyi technikai védőruházatban, azon a láthatósági mellényt a megfelelő ékítményekkel ellátva) és felszereléssel megjelent fenti rendőrpáros. Mivel az esemény az Autópálya Alosztály váltási időszakában történt, így a már a nappalos – 6 és 18 óra közti időtartamban – szolgálatot teljesítő rendőrök közül objektumba érkezett S. F. r. ftzls. vonult a helyszínre az előző este 18 órától 6 óráig szolgálatot teljesítő G. M. r. ftzls.-sal. A helyszínen az intézkedést S. F. r. ftzls. folytatta le, míg G. M. r. ftzls. adat-felvételezést, priorálást végzett.

A helyszín meg szemlélését követően megállapították, hogy anyagi káros közúti közlekedési baleset történt. Az intézkedés során meghallgatták a résztvevő feleket (a cseh résztvevővel német nyelven kommunikáltak, amit ő megértett és elfogadott), majd a helyszínből, az elmondásokból és gépkocsikon keletkezett rongálódásokból megállapították, hogy a balesetet a panaszos okozta a 1/1975 (II.05.) KPM-BM együttes rendelet (továbbiakban: KRESZ) 29. § (1) bekezdésébe foglalt irányváltoztatási szabályok megszegésével, mivel gyorsításából a szélső haladó sávba történő átsorolása során nem adta meg az elsőbbséget a szélső haladó sávban szabályosan közlekedő cseh járműszerelvénynek. A cselekményt szakszerűen a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről 2012. évi II törvény (továbbiakban: Szabs. tv.) 218. § (1) bekezdése szerint minősítették a rendőrök.

Mivel a rendőri megállapítást a felek elfogadták, az elkövetés, szabálysértés tényét K. R. megértette és tudomásul vette, a Szabs. tv. 99. §-a alapján részére a 326/2000 (XII.23.) Korm. Rendelet I. számú melléklete alkalmazásával a megállapított szabálysértés elkövetése miatt a kiszabandó fix 10.000 Ft helyszíni bírság került felajánlásra, a hozzá rendelt előéleti ponttal együtt, amelyet ő elfogadott. Ennek megfelelően S. F. r. ftzls. a [...] számú nyomtatványt kiállította, majd annak egy példányát és a hozzá tartozó postai készpénzátutalási megbízást, valamint a bírság megfizetéséről szóló tájékoztató egy példányát átadta. (A nyomtatványt is tartalmazó helyszíni bírság tömb S. F. r. ftzls. nevére a 225-1471/2007 fnyt. számú helyszíni bírság tömbök kimutatásáról szóló könyvben, annak 69. lapján, az 1380-as számon került kiadásra.) A kárrendezés megindítása végett a helyszínen kitöltésre kerültek az [...] számú közlekedési balesetről szóló igazolások, amelyek eredeti példányát első esetben a cseh, másodiknál pedig a magyar résztvevőnek átadták.

A helyszínen egyéb intézkedés nem volt indokolt, mivel a járművek a leálló sávon várakoztak, forgalmi akadályt nem képeztek, azok műszaki mentésére nem volt szükség. A résztvevő személyek és járművek körözési rendszerben való ellenőrzését követően (negatív eredmény) a rendőrök befejezték intézkedésüket, a felek elhagyták a helyszínt, ők pedig az Alosztály épületébe vonultak. A baleset az Alosztály 2012-es évben vezetett baleseti naplójában (fnytsz: [...].) a 306-os szám alatt került rögzítésre, továbbá az ügyben rendőri

jelentés készült, mely a Robotzsaru NEO Integrált Ügyviteli és Ügyfeldolgozó rendszerben [...] id. számon került elkészítésre, majd a [...] ált. számon iktatásra. A helyszíni bírság alkalmazása miatt az ügyet a helyszínen lezárták, további eljárás nem indult.

A panaszról való tudomást szerzést követően az ügyben érintett két rendőrrel jelentést íratott a r. őrnagy, illetve szóban meghallgatta őket, amely során nevezettek nem jeleztek a panaszossal kapcsolatban negatív észrevételt, illetve azt, hogy nem értett volna egyet az intézkedéssel. A rendőrök elmondták, hogy miután megbizonyosodtak arról, hogy a helyszín, illetve a résztvevő személyek együttműködők, nem agresszívak, biztonságosan lefolytatható az intézkedés, megszokott módon a lehetőség szerinti gyors intézkedés érdekében megosztották a feladatokat.

G. M. r. tzs alapvetően adminisztratív tevékenységet folytatott, míg S. F. r. fzs végezte az eljárási cselekményeket (fényképezés, meghallgatás). Ebből kifolyólag a felekkel S. F. r. fzs. kommunikált.

Az intézkedés lefolytatását követően a panaszos, mint a baleset okozója a helyszíni bírságot elfogadta, a nyomtatványt aláírta, ezzel az ügy a helyszínen, mint egy „gyorsított szabálysértési eljárás” lezárásra került. A panaszosnak lehetősége és joga volt arra, hogy ne ismerje el a szabálysértést, úgy a hatályos normáknak megfelelően szabálysértési eljárást indítottak volna ellene, majd az ügy áttételét követően a Gy. városi Rendőrkapitányság Igazgatásrendészeti Osztálya hozott volna benne határozatot. Tudva lévő – és a helyszíni bírság nyomtatványhoz tartozó tájékoztatón is szerepel – hogy a tudomásul vett helyszíni bírság ellen jogorvoslati lehetőség alapvetően nincs.

A jelentésekben és a szóbeli meghallgatásokban a rendőrök nem jelezték, hogy a panaszos sérelmezett volna valamit az intézkedés során. A jelentések szerint arrogáns, kioktató, durva hangnemet egyik rendőr sem használt.

A rendőröktől általánosságban elvárt, hogy az intézkedések során a jog- és szakszerűség mellett a határozottság is kellően szerepet kapjon. A rendőr a biztos tudás birtokában kell, hogy alkalmazza a jogszabályokat, intézkedjen a helyszínen, valamint ennek megfelelően tevékenykedjen. Szempont, hogy a képzett rendőr a kezében tartsa a helyszínen az irányítást, a normáknak érvényt szerezzen. A rendőri intézkedések esetén az ügy kezeléséhez nagyobb határozottság szükséges, mint az átlagos kommunikációnál. Nincs arra lehetőség, hogy a kérés szintjén értekezzenek, ki kell jelenteni, közölni kell dolgokat, döntéseket kell hozni. Természetesen a megfelelő kommunikációt lehetőség szerint meg kell találni, nem lehet lealacsonyító, sértő. Ilyenre utaló körülményt az elérhető adatok alapján a r. őrnagy nem tapasztalt.

A két rendőr hosszabb ideje az Autópálya Alosztály beosztottja, s kijelenthető, hogy intézkedési kultúrájuk alapvetően megfelel az elvárásoknak, ilyen panasz még nem volt ellenük.

A r. őrnagy szerint az összes körülményt figyelembe véve megállapítható, hogy az intézkedés jog- és szakszerű, valamint arányos volt. Az intézkedés a hatályos jogi szabályozásoknak megfelelően történt, a küldéstől kezdve az intézkedésen át, a dokumentálási kötelezettségen keresztül nem állapítható meg mulasztás. A körülmények adta lehetőségek között a rendőr

jogosan élt a helyszíni bírságotlás lehetőségével. Vélhetően a rendőr intézkedése, magatartása, kommunikációja érthető, elfogadható volt a panaszos részéről, mivel az eljárás a helyszínen lezárult a helyszíni bírság kiszabásával. Erről a megfelelő tájékoztatást szóban és írásban megkapta. Amennyiben a részére felrótt cselekménnyel, vagy a bírságotlással nem értett volna egyet, azt már az intézkedés során jelezhetné volna, akár nem együttműködő magatartásával, hozzáállásával, amit viszont a rendőrök nem észleltek, jelentésükben nem jeleztek. A helyszíni kommunikáció hangnemét tekintve elmondható, hogy mivel az intézkedés lakott területen kívüli útszakaszon történt, autópályán, ahol a közlekedő gépjárművek sebessége magas, így az nagyobb zajhatást okoz, ezért esetenként hangosabb a beszéd. Az érthető közlés érdekében ez esetenként elkerülhetetlen. Fentiek alapján a r. őrnagy a panaszt nem tartotta megalapozottnak.

2) S. F. r. tzls. 2013. január 4-én kelt jelentésében előadta, hogy 2012. november 23-án 06 órától 18 óráig balesethelyszínelői feladatokat látott el az autópálya MRFK illetékességi területén. Szolgálati helyére 5 óra 20 perc körüli időben érkezett meg. A szolgálat átadás-átvétel előtt G. M. r. ftzls. jelezte, hogy közúti közlekedési baleset történt az autópálya 117,600 km szelvényénél, mivel már szolgálatra kész állapotban volt ezért G. M. ftzls.-sal közösen kivonult a helyszínre és foganatosította az intézkedést, míg járőrtársa az adatrögzítést hajtotta végre.

A panasszal kapcsolatban a r. tzls. az alábbiakat adta elő: Amennyiben részéről az intézkedés nem megfelelő hangnemben zajlott volna, úgy az intézkedés alá vont személy nem működött volna együtt oly módon, hogy egy határozat szintű okiratot aláírásával hitelesít, szabályszegő magatartást nem ismeri el és aláírásával nem fogadja el a büntetőpont kiszabását. Megítélése szerint kellő tájékoztatás, felvilágosítás nélkül ezen jogi aktus rendőr és intézkedés alá vont között nem lehetséges. Amennyiben a kommunikáció részéről sértő vagy bántó lett volna, vagy nem közölte volna kellő és kielégítő mennyiségű adatokat, tényeket, úgy az intézkedés alá vont személy a helyszínen a felelősség kérdésében nem tett volna nyilatkozatot.

A felelősség megállapítása a tények, a feltalált járművek rongálódása, a baleset helyszínének összképe, illetve a balesetben részes járművezetők elmondása alapján történt meg. Amennyiben az intézkedés alá vont az elkövetett szabálysértést, valamint, ha felelősségét nem ismeri el, és nem ért egyet az intézkedéssel, akkor szabálysértési hatóság folytatta volna le az eljárást. Ezen tény határozottan tudomására lett hozva.

Az intézkedés az M1 autópálya 118 km szelvényénél a baleset helyszínen történt – nem irodában – így a közlések magasabb hangerőn történtek, mivel az autópálya forgalma, a járművek sebessége (100km/h feletti) nagy zajhatást eredményez, a nehéz tehergépjármű és személygépkocsi forgalom erős volt. A helyszíni intézkedés során sok esetben saját hangját sem hallotta a r. tzls., továbbá a fényképfelvételek elkészítése során mind a saját testi épségére, mind a helyszínen tartózkodók testi épségére fokozottan figyelt, így nem minden esetben tudott azonnal válaszolni a feltett kérdésekre.

A helyszíni szemle statikus és dinamikus szakasza (fényképfelvételek elkészítése nyomkutató rongálódások vizsgálata) után a panasszal közölte a jogszabályi hivatkozásokat. A szabálysértés tényállás közlése során felolvasta a KRESZ 29. §-át a rendelkezésre álló KRESZ könyvből, továbbá a pontmegállapítást tartalmazó joganyag és a helyszíni bírság kiszabására vonatkozó tarifátáblázatot szintén ismertette. Azon tény is közölte, hogy amennyiben a felkínált helyszíni bírságot nem fogadja el, úgy a szabálysértési

eljárást kezdeményeznek ellene és feljelentést tesznek és a 63/2012. (IV. 02.) kormányrendelet 2. számú melléklet 1. sor E oszlop értelmében a pénzbírság 20 000 Ft-ra emelkedik. A panaszos a tájékoztatást megértette, tudomásul vette, az intézkedéssel kapcsolatban panasszal nem élt.

A r. tzls. előadta, hogy az intézkedés során az általa használt hangnem hivatalos és törvényi tényállásoknak – mivel azokból idézett – megfelelő volt. Jogszabályi változás miatt, mivel a tömbszelvény hátulján nem a hatályos jogszabályi hivatkozás van feltüntetve, ezért rendszeresített tájékoztató lapot töltött ki, melyen egyértelműen le van írva az intézkedés és az elfogadott – aláírt – bírsággal kapcsolatos információ. A panaszossal miután közölte a szemle során tett megállapításait, a feltalált járműveken elhelyezkedő nyomokat, valamint a baleset bekövetkezésének rekonstrukcióját, illetve felelősségének megállapítását, nevezett az általa elmondott adatokat, tényeket elfogadta, felelősségét elismerte és a helyszín bírság tömbszelvényét aláírásával hitelesítette.

Az intézkedés során rendőrségnél rendszeresített egyenruhát viselte a r. tzls. – baleseti helyszínelő szolgálati öltözet –, amelyen láthatósági mellény volt, illetve a láthatósági mellényen előírászerűen el volt helyezve az azonosító jelvénye és a névkitűzője. Az általa kitöltött helyszíni bírságszelvényen is szerepelt mind a neve, mind pedig az azonosító száma.

A panaszos az intézkedést követően az intézkedés ellen panaszt, észrevételt nem adott elő.

A fent leírt rendőri intézkedés jogalapja, illetve a szabályszegés a KRESZ 29. § (1) bekezdésben rögzített szabálytalan irányváltás – forgalmi sávváltás – tényállása alapján került megállapításra. A foganatosított intézkedésekről az A közlekedési balesetek és a közlekedés körében elkövetett bűncselekmények esetén követendő rendőri eljárás szabályairól szóló 60/2010 (OT 34) ORFK utasítás 30. és 31. szakaszának megfelelően – mivel a fentiek alapján tovább intézkedést az ügy nem vont maga után – baleseti jelentés (Jelentés anyagi káros közúti közlekedési balesetről) készült, amely részletesen tartalmazza a járművek adatait, az elkövetett szabályszegés megnevezését, az esemény leírását és a tett intézkedéseket. A közlekedési baleset a MRFK. Közlekedési Osztály Autópálya Alosztályon rendszeresített baleseti naplóban rögzítésre került. Azon tény, hogy a panaszos jelentette be a közúti közlekedési balesetet a felelősség megállapításának szempontjából irreleváns, mivel számos esetben jelenti be a hatóság részére a balesetet okozó személy a közlekedési baleset tényét főleg abban az esetben, ha külföldi személy a részes.

3) G. M. r. ftzls. 2013. január 4-én kelt jelentésében előadta, hogy 2012. november 22-én 18 órától 2012. november 23-án 6 óráig balesethelyszínelői feladatokat látott el az M1-es autópálya MRFK. illetékességi területén a [...]/ált. eligazítás alapján Ford Focus típusú rendőriesített szolgálati gépkocsival. Fenti szolgálati időben a balesethelyszínelői tevékenység mellett a szolgálatparancsnoki helyettesítési feladatokat is ellátta, így 2012. november 23-án 5 órakor szolgálati helyén tartózkodott. 2012. november 23-án 5 óra 20 perc körüli időben érkezett meg a szolgálati helyre S. F. r. tzls., aki 6 órától látott el balesethelyszínelői feladatokat. Szolgálatátadás előtt bejelentés érkezett arról, hogy az M1-es autópálya bal pályatest (Budapest felé vezető oldalon) 117,600 km szelvényénél közúti közlekedési baleset történt. A bejelentéskor S. Ferenc r. tzls. szolgálatra kész állapotban volt, ezért a helyszínre vele vonult ki a r. ftzls. egységes bűnügyi technikus öltözetben és láthatósági mellényben. A baleset helyszínén az intézkedést S. F. r. tzls. foganatosította, a r. ftzls. a közúti közlekedési balesetben résztvevők adatait rögzítette, a gépkocsivezetőkkel szemben alkoholszondát

alkalmazott, illetve a személyeket és járműveket a körözési rendszerben ellenőrizte. A helyszínre érkezéskor az ott tartózkodóknak napszaknak megfelelően köszönt. Ezt követően csak az intézkedést lefolytató S. F. r. tzls. kommunikált a baleset résztvevőivel. A helyszíni intézkedés során a közúti közlekedési baleset résztvevői az intézkedéssel szemben a r. ftzls. felé nem éltek panasszal.

4) A rendőrség csatolta az S. F. r. tzls.-nak kiosztott helyszíni bírság tömb másolatát, eszerint a panaszos a [...] sorszámú nyomtatványon aláírásával elismerte a szabálysértés (KRESZ 29. §) tényét.

5) Az anyagi káros közúti közlekedési balesetről szóló jelentés rögzíti, hogy 2012. november 23-án 5 óra 20 perckor Gy. városújbarátnál az M1-es úton a 117600 méterszelvényen történt a baleset. Az okozó a panaszos, aki fehér Peugeot 106 típusú gépkocsival közlekedett. A részes N. D. cseh állampolgár, aki Renault 19T Magnum típusú tehergépkocsival közlekedett.

Rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható, hogy 2012. november 23-án 5 óra 20 perc körüli időben a panaszos az M1 autópályára hajtott fel a 119. km szelvényénél lévő csomóponti ágból a 82-es számú főút irányából és Budapest irányába kívánt közlekedni a magyar honosságú Peugeot típusú személygépkocsival. Közlekedése során járművével az autópálya harmadik – gyorsító – forgalmi sávjába csatlakozott be és a 117,600 km szelvényénél a gyorsító forgalmi sávból kívánt irányt változtatni a külső forgalmi sáv irányába a terelővonalat átlépve. A közlekedési manőver során figyelmen kívül hagyta a külső forgalmi sávban szabályosan közlekedő járműszerelvény mozgását, szabálytalanul sorolt ár a külső forgalmi sávba melynek során érintőlegesen összeütközött a mellette haladó járműszerelvényel. A baleset során személyi sérülés nem történt.

A MRFK. Főügyeletesének utasítására vonult fenti helyszínre S. F. r. ftzls., mivel bejelentés érkezett arról, hogy közúti közlekedési baleset történt az M1 autópálya fenti kilométer szelvényénél. A baleset helyszínére 2012. november 23-án 5 óra 45 perckor érkezett meg. A helyszínt nem biztosította senki. A balesetet szenvedett járművek az autópálya 118 km szelvényénél álltak meg a leállósávon. A közúti közlekedési balesetben részes járművek forgalmi akadályt nem képeztek, az autópálya forgalma zavartalan volt. A baleset helyszínén annyi változtatás történt, hogy az okozó és a részes járművek az összeütközés helyét elhagyták és a leállósávra vezették járműveiket ezzel téve szabaddá a külső- és a gyorsító forgalmi sávot a közlekedés többi résztvevőjének, valamint járművezetők járműveikből kiszálltak és a helyszínen várták meg a rendőri intézkedést. Más változtatás nem történt.

A közúti közlekedési baleset helyszínét fényképfelvételek készítésével rögzítette a r. ftzls. A járművezetőket LION alkoholszonda ellenőrzés alá vonta, a szonda eredménye minden esetben negatív értéket mutatott. Bódultságra utaló körülmény nem merült fel. A helyszínen parancsnok nem volt, közlekedési ügyész, műszaki szakértő bevonása a helyszínen nem vált szükségessé. A balesetben érintett járművezetők egyike sem hivatkozott műszaki hibára, a helyszíni szemle során műszaki hibára utaló nyomokat, körülményt nem talált a r. ftzls. A járművezetők részére kiállításra került az [...] sorszámú igazolás közlekedési balesetről.

A balesetben részes járművek egyike sem rongálódott oly mértékben, hogy műszaki mentés illetve autómentő bevonása indokolt lett volna. A közlekedési balesetet térfigyelő rendszer nem rögzítette.

A panaszos a helyszínen elmondta, hogy mielőtt az irányváltatást megkezdte volna járműve visszapillantó tükrébe belenézett, majd járművének irányjelző berendezését működtette, ezzel jelezve az irányváltatás – terelővonal átlépés – tényét, továbbá azt is elmondta, hogy az irányjelző berendezés működtetésével egyidőben az átsorolási manővert is megkezdte, mivel az irányváltatás előtt nem látta a járműszerelvényt.

A panaszos adott közlekedési szituációban irányt változtatott, terelővonalat lépett át, ezért az azonos irányba haladó járművek részére kötelessége lett volna elsőbbséget adni. Ennek megfelelően az elvárt közlekedési magatartás az lett volna, ha járműve visszapillantó tükrébe nem csak a besorolás előtt néz bele, hanem miután az irányjelző berendezést működésbe hozta, illetve mielőtt az átsorolási manőver végrehajtását ténylegesen megkezdte. A járművezető ezen szabályszegő magatartása vezetett a közúti közlekedési baleset bekövetkezéséhez.

Azon tény sem elhanyagolható, hogy az M1 autópálya ezen szakasza ingyenesen vehető igénybe a közlekedés résztvevőinek, mivel nagyvárosi elkerülő út, így a forgalom a közúti közlekedési baleset idejében viszonylag erős volt. Továbbá az autópálya ezen szakaszán forgalomkorlátozás, forgalomterelés nem volt, így a személygépkocsiknak 130 km/h a tehergépjárműveknek 80 km/h volt a megengedett legnagyobb sebessége, mely tényező nagyobb odafigyelést vár el a közlekedésben résztvevő járművezetőktől.

A helyszínen a járművek rongálódásaiból megállapítást nyert, hogy a panaszos személygépkocsija haladt át szabálytalanul a külső forgalmi sávba, mert ha a járműszerelvény haladt volna át, akkor a személygépkocsira ható erő egyenes vonalú mozgásából kimozdítva a járművet nekítaszította volna a külső pályatest jobb oldalán elhelyezkedő szalagkorlátnak. A baleset helyszínét átvizsgálva szalagkorlát rongálódás nem volt felfedezhető, a panaszos sem mondta, hogy ütközött volna a szalagkorláttal, illetve a személygépkocsi jobb oldala sem rongálódott.

A közlekedési baleset helyszínén nyomok, anyagmaradványok nem voltak felfedezhetőek, a baleset helyszíne a járművezetők elmondása alapján került behatárolásra.

A panaszos közúti közlekedési baleset okozásáért a felelősségét – azt, hogy járművével történő irányváltatás során figyelmen kívül hagyta a belső sávban szabályosan közlekedő forgalmi rendszámú járműszerelvény mozgását és az irányváltatás során annak érintőlegesen nekiütközött – elismerte valamint a helyszíni bírság kiszabását elfogadta és tudomásul vette. Ennek megfelelően a panaszost a Szabs. tv. 99. §-a értelmében a 218. §. (1) bekezdésben meghatározott minősítés tényállás szerint a fent leírt szabálysértés elkövetése miatt 10.000 Ft. helyszíni bírsággal sújtotta a r. ftzls., és mivel ezen tényállás büntetőpont megállapítását vonja maga után ezért fenti személy részére regisztrálásra került 6 büntetőpont. A panaszos részére kiállították a [...] sorszámú helyszín bírság tömörszelvényt, amelyet az aláírásával hitelesített.

A közúti közlekedési baleset során az autópályában és tartozékaiban rongálódás kár nem keletkezett, a helyszínen az AAK. Zrt. részéről útellenőr nem volt. A balesetben érintett járművezetőket, valamint az utasokat és a részes járművek hatósági jelzését „EDR” körözési rendszerben ellenőrizte a r. ftzls., a körözésben sem a jármű, sem a személy nem szerepelt.

A panaszos gépkocsijában kb. 70.000 Ft, a járműszerelvényben kb. 30.000 Ft kár keletkezett.

5) A rendőrség csatolta a közlekedési balesetről kiállított igazolásokat, illetve a panaszos bejelentéséről szóló hangfelvételt, azonban ezek részletes ismertetésétől a testület eltekint, mivel nem tartalmaznak az ügy szempontjából releváns többletinformációkat.

III.

1) A Testület először azt vizsgálta, hogy kiterjed-e a panasz valamennyi részére a hatásköre.

A panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése értelmében akinek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálják el.

E rendelkezés alapján a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, amelyek az Rtv. felsorolt fejezeteinek alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),
- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházat-, csomag-, jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),
- a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás stb.),

tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A rendőrség szabálysértési hatóságként végzett tevékenységét a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (továbbiakban: Szabs. tv.) rendelkezései szabályozzák. A szabálysértési hatóság az általa alkalmazott szankcióról, ennek esetleges visszavonásáról vagy megváltoztatásáról a fenti jogszabály keretei között saját hatáskörben dönt.

A fentiekből következik, hogy a Testület hatáskörhiány miatt nem jogosult vizsgálni a panaszos azon kifogásait, amelyek a helyszíni bírság kiszabására és a felelősség megállapítására vonatkoznak.

A Testület a panasz fenti részei tekintetében hatáskörének hiányát volt kénytelen megállapítani.

Az Rtv. IV. fejezetében szereplő 11. § (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni. A 11.§ (1) bekezdése – a fentebb kifejtettek alapján – olyan általános jellegű rendőri kötelezettséget rögzít, amelynek megsértése esetén helye van a Testület eljárásának akkor is, ha a jogsértés nem az Rtv. V. és VI. fejezetében foglalt rendelkezések alkalmazásával függ össze. Az Rtv. 11. §-án keresztül tehát vizsgálhatóvá válik a rendőrség részéről eljáró

személyek olyan tevékenysége is, amely az Rtv.-től eltérő egyéb jogszabályok által rendezett eljárási szabályok alapján zajlik.

A Testület hatáskörének ilyen értelmezése azonban nem biztosít korlátlan lehetőséget a Testület beavatkozására. Töretlen gyakorlata szerint ugyanis a Testület az Rtv. 11. §-a kapcsán csak akkor vizsgál az Rtv. V. és VI. fejezetén kívül eső rendőri aktusokat, amennyiben a panaszolt rendőri intézkedéssel vagy mulasztással szemben speciális jogorvoslatot az adott ügyre vonatkozó eljárási szabályok nem biztosítanak. Ennek megfelelően jelen ügyben azt kellett vizsgálni, hogy állt-e a panaszos rendelkezésére olyan speciális szabálysértési eljárásjogi jogorvoslat, amely az általa sérelmezett jogsértések orvoslására alkalmas.

Tekintettel arra, hogy a Szabs. tv. nem tartalmaz olyan speciális jogorvoslatot, ami a rendőrök esetleges hibás tájékoztatása esetén lenne igénybevehető, a Testület vizsgálta, hogy milyen tájékoztatást adott a rendőr a helyszíni bírság elfogadásának jogkövetkezményeiről, illetve a jogorvoslati lehetőségekről.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikke (1) bekezdésében rögzített emberi méltósághoz való alapvető jogát, és a XXIV. cikkben rögzített tisztességes eljáráshoz való jogát az alábbiak szerint.

2) A panaszos sérelmezte, hogy a rendőrök lekezelő módon bántak vele.

A r. őrnagy jelentésében előadta, hogy a meghallgatás során a rendőrök elmondták: miután megbizonyosodtak arról, hogy a helyszín, illetve a résztvevő személyek együttműködők, nem agresszívak, biztonságosan lefolytatható az intézkedés, megszokott módon a lehetőség szerinti gyors intézkedés érdekében megosztották a feladatokat. A jelentésekben és a szóbeli meghallgatások során a rendőrök nem jelezték, hogy a panaszos sérelmezett volna valamit az intézkedés során. A jelentések szerint arrogáns, kioktató, durva hangvételű hangnemet egyik rendőr sem használt. A r. őrnagy megjegyezte még, hogy a rendőröktől általánosságban elvárt, hogy az intézkedések során a jog- és szakszerűség mellett a határozottság is kellően szerepet kapjon. A rendőr a biztos tudás birtokában kell, hogy alkalmazza a jogszabályokat, intézkedjen a helyszínen, valamint ennek megfelelően tevékenykedjen. Szempont, hogy a képzett rendőr a kezében tartsa a helyszínen az irányítást, a normáknak érvényt szerezzen. A rendőri intézkedések esetén az ügy kezeléséhez nagyobb határozottság szükséges, mint az átlagos kommunikációnál. Nincs arra lehetőség, hogy a kérés szintjén értekezzenek, ki kell jelenteni, közölni kell dolgokat, döntéseket kell hozni. Természetesen a megfelelő kommunikációt lehetőség szerint meg kell találni, nem lehet lealacsonyító, sértő. Ilyenre utaló körülményt az elérhető adatai szerint nem tapasztalt a r. őrnagy. A helyszíni kommunikáció hangnemét tekintve elmondható volt, hogy mivel az intézkedés lakott területen kívüli útszakaszon történt, autópályán, ahol a közlekedő gépjárművek sebessége magas, így az nagyobb zajhatást okoz, ezért esetenként hangosabb a beszéd. Az érthető közlés érdekében ez

esetenként elkerülhetetlen. Fentiek alapján a r. őrnagy a panaszt nem tartotta megalapozottnak.

A intézkedő rendőr jelentésében szintén azt adta elő, hogy amennyiben az eljárás nem megfelelő hangnemben zajlott volna, akkor a panaszos nem működött volna együtt és nem írta volna alá a felelősség elismerő nyilatkozatot. Amennyiben a kommunikáció részéről sértő vagy bántó lett volna, vagy nem közölte volna a kellő és kielégítő mennyiségű adatokat, tényeket, úgy az intézkedés alá vont személy a helyszínen a felelősség kérdésében nem tett volna nyilatkozatot.

A Testület a panasz ezen része kapcsán emlékeztet az Rtv. fentebb hivatkozott 2. §-ára. Szükségesnek tartja kiemelni továbbá a Független Rendőri Szakszervezet főtitkárának, az Országos Rendőrfőkapitánynak, és a Belügyi és Rendvédelmi Dolgozók Szakszervezete főtitkárának a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét kihirdető, 2007. július 4-én Budapesten kelt közös nyilatkozatát (a továbbiakban: Etikai Kódex), amely iránymutatásul szolgál a Rendőrség számára a rendőrök által követendő magatartás tekintetében. Az Etikai Kódex 1. pontjának második mondata a rendőrrre vonatkozóan előírja: „Önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „[a] rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit [...] indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz [...] megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint: „[t]udatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [pl. 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, az államszervezeten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.” Az országos rendőrfőkapitány 2008. szeptember 10-én kelt, 25800/6/2008. RP. sz. határozatában ezzel a megközelítéssel egyetértett, és azt is kimondta, hogy még az intézkedés alá vontak „provokatív, durva, sértő magatartása sem mentheti az intézkedő rendőr ehhez hasonló viselkedését.”

A jelen esetben a panaszos, illetve az intézkedő rendőrök előadásai oly mértékben vannak ellentmondásban, hogy további rendelkezésre álló bizonyíték hiányában az ellentmondás nem oldható fel.

A Testület mindezek alapján nem tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a kérdésben, hogy a rendőrök betartották-e az Rtv. 2. §-ában rögzített előírásokat, ezért a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelmét nem tudta megállapítani.

3) A panaszos sérelmezte, hogy hiányos felvilágosítást kapott az intézkedés során.

A rendőri jelentések szerint a rendőrök megfelelő tájékoztatással látták el a panaszost. A panaszos aláírásával elismerte a szabálysértést, pedig megítélésük szerint tájékoztatás, felvilágosítás nélkül ezen jogi aktus rendőr és intézkedés alá vont között nem lehetséges. A felelősség megállapítása a tények, a feltalált járművek rongálódása, a baleset helyszínének összképe, illetve a balesetben részes járművezetők elmondása alapján történt meg. Amennyiben az intézkedés alá vont az elkövetett szabálysértést, valamint, ha felelősségét nem ismeri el, és nem ért egyet az intézkedéssel, akkor szabálysértési hatóság folytatta volna le az eljárást. Ezen tény határozottan tudomására lett hozva.

A helyszíni intézkedés során sok esetben saját hangját sem hallotta a r. tzs., továbbá a fényképfelvételek elkészítése során mind a saját testi épségére, mind a helyszínen tartózkodók testi épségére fokozottan figyelt, így nem minden esetben tudott azonnal válaszolni a feltett kérdésekre. A helyszíni szemle statikus és dinamikus szakasza (fényképfelvételek elkészítése nyomkutató rongálódások vizsgálata) után a panaszossal közölte a jogszabályi hivatkozásokat. A szabálysértés tényállás közlése során felolvasta a KRESZ 29. §-át a rendelkezésre álló KRESZ könyvből, továbbá a pontmegállapítást tartalmazó joganyag és a helyszíni bírság kiszabására vonatkozó tarifátáblázatot szintén ismertette. Azon tény is közölte, hogy amennyiben a felkínált helyszíni bírságot nem fogadja el, úgy a szabálysértési eljárást kezdeményeznek ellene és feljelentést tesznek és a 63/2012. (IV.02.) kormányrendelet 2. számú melléklet 1. sor E oszlop értelmében a pénzbírság 20 000 Ft-ra emelkedik. A panaszos a tájékoztatást megértette, tudomásul vette, az intézkedéssel kapcsolatban panasszal nem élt.

A r. tzs. előadta, hogy az intézkedés során az általa tanúsított hangnem hivatalos és törvényi tényállásoknak – mivel azokból idézetett – megfelelő volt. Jogszabályi változás miatt, mivel a tömbszelvény hátulján nem a hatályos jogszabályi hivatkozás van feltüntetve, ezért rendszeresített tájékoztató lapot töltött ki, melyen egyértelműen le van írva az intézkedés és az elfogadott – aláírt – bírsággal kapcsolatos információ. A panaszossal miután közölte a szemle során tett megállapításait, a feltalált járműveken elhelyezkedő nyomokat, valamint a baleset bekövetkezésének rekonstrukcióját, illetve felelősségének megállapítását, nevezett az általa elmondott adatokat, tényeket elfogadta, felelősségét elismerte és a helyszíni bírság tömbszelvényét aláírásával hitelesítette.

Az Rtv. 24. § (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni.

A Szabs. tv. 99. § szerint helyszíni intézkedés során a szabálysértés elkövetését elismerő személlyel szemben helyszíni bírság kiszabásának van helye. A helyszíni bírság összege ötezer forinttól ötvenezer forintig, hat hónapon belül ismételt elkövetés esetén hetvenezer forintig terjedhet. Ha az eljárás alá vont személy a helyszíni bírság kiszabását – a helyszíni bírság meg nem fizetése esetén alkalmazandó jogkövetkezményekről szóló tájékoztatás után – aláírásával igazoltan tudomásul veszi, a helyszíni bírság ellen nincs jogorvoslatnak.

A Szabs. tv. 218. §-a szerint annak a járműnek a vezetője, aki az elsőbbségre vagy az előzésre vonatkozó szabályokat megszegi, szabálysértést követ el.

A Szabs. tv. 11. § (3) bekezdése szerint a XXVII. és a XXVIII. Fejezetben meghatározott egyes szabálysértések esetén a Kormány – a pénzbírság legalacsonyabb és legmagasabb mértékére vonatkozó rendelkezés keretei között – rendelettel megállapíthatja a pénzbírság kötelező mértékét. Az egyes közlekedési szabálysértések miatt alkalmazandó szabálysértési pénzbírság, illetve helyszíni bírság kötelező mértékéről, valamint a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvénnyel összefüggő egyes kormányrendeletek módosításáról 63/2012. (IV. 2.) Korm. rendelet 2. sz. melléklete szerint a helyszíni bírság 10.000 Ft, míg a szabálysértési eljárás keretében kiszabható pénzbírság 20.000 Ft.

A fenti jogszabályi hivatkozásból kitűnik, hogy amennyiben megtörtént az intézkedő rendőr által a jelentésben előadott tájékoztatás, akkor az megfelelt a jogszabályoknak. Ugyanakkor atekintetben, hogy elhangzott-e tájékoztatás a helyszínen, illetve, hogy az milyen mélységű volt, a panaszos, illetve az intézkedő rendőrök előadásai oly mértékben vannak ellentmondásban, hogy további rendelkezésre álló bizonyíték hiányában az ellentmondás nem oldható fel.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme a tájékoztatás elmaradása miatt nem volt megállapítható.

IV.

A Testület nem tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a kérdésben, hogy a rendőrök betartották-e az Rtv. 2. §-ában rögzített előírásokat, ezért a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelmét nem tudta megállapítani. A panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme a tájékoztatás elmaradása miatt szintén nem volt megállapítható.

Mindezekre tekintettel a Testület az Rtv. 93 § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2013. szeptember 18.

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes, előadó testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag